

RELACION

PËR PROJEKTLIGJIN

“PËR GJYKIMIN E MOSMARRËVESHJEVE ADMINISTRATIVE DHE ORGANIZIMIN E DREJTËSISË ADMINISTRATIVE”

Qëllimi i këtij ligji është reformimi i kuadrit të përgjithshëm ligjor administrativ në Shqipëri në kuadër të reformës në drejtësi.

Qëllimi i krijimit të Gjykatës Administrative është garantimi i mbrojtjes efektive të të drejtave subjektive dhe interesave të ligjshëm të personave nëpërmjet një procesi të rregullt gjyqësor dhe brenda afateve të shpejta e të arsyeshme. Me anë të këtij projektligji, synohet krijimi i kushteve të përshtatshme për një shqyrtim efektiv duke vënë në vend të drejtat e cënuara nga veprimet dhe/ apo aktet administrative të nxjerra nga organet publike.

Projekti sjell domosdoshmërinë e barazisë së interesit publik nga njëra anë me të drejtat subjektive dhe interesat e ligjshme të personit nga ana tjetër. Në kuadrin e marrëdhënies administrative ndërmjet personave dhe organeve publike, synohet forcimi i rolit aktiv të organeve administrative për respektimin e të drejtave subjektive të personave.

Projektligji garanton mbrojtjen e lirive dhe të drejtave të personave nëpërmjet detyrimit që i vihet organeve publike të provojnë ligjshmërinë e formës dhe të përmbajtjes të veprimit administrativ të nxjerrë prej tyre.

Në të njëjtën kohë, ky projekt synon thjeshtimin e procedurave përkatëse lidhur me gjykimin dhe ekzekutimin e vendimeve gjyqësore me objekt zgjidhjen e mosmarrëveshjeve administrative ndërmjet personave dhe organeve publike.

Projektligji sjell një risi në kuadrin e gjykimit të mosmarrëveshjeve administrative lidhur me detyrimin e organeve publike për të paraqitur provat që kanë mundur nxjerrjen e akteve apo kryerjen e veprimeve administrative që më pas kanë sjellë cënimin e të drejtave të ligjshme të personave. Ky projekt ofron parimin se Gjykata Administrative gjykon mbi aktet shkresore dhe mosparaqitja e palëve nuk përbën shkak për pushimin e gjykimit.

Projektligji siguron që çdo qytetar pavarësisht situatës së tij/saj financiare, të ketë akses në drejtësinë administrative.

Projektligji cakton rregulla të detyrueshme për subjektet e gjykimit administrativ, organet shtetërore, personat juridikë dhe shtetasit lidhur me gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative, ekzekutimin e vendimeve gjyqësore administrative, si dhe organizimin e gjykatave administrative.

Shqyrtimi ligjor i vendimeve administrative nga gjykata të pavarura është një parim demokratik i pranuar, i pranishëm në praktikat kryesore evropiane dhe një kontribut i rëndësishëm për të siguruar rendin, veçanërisht për të mbrojtur të drejtat individuale përballë administratës. Për më tepër, drejtësia administrative luan një rol vendimtar për

zhvillimin ekonomik të një vendi. Pothuajse të gjitha vendimet për investime apo projekte për infrastrukturën, duhet të kalojnë përmes një procesi licencimi, i cili mund të bëhet subjekt i një shqyrtimi ligjor nga gjykatat administrative. Gjykata efiçese administrative rrisin gjithashtu transparencën e vendimeve administrative dhe mund të luajnë një rol të rëndësishëm në luftën kundër korrupsionit. Dhe e fundit, por jo më pak e rëndësishmja, kontrolli gjyqësor i veprimeve publike administrative nga një gjyqësor administrativ që funksionon mirë është – përveç pikëpamjes strikte ligjore të çështjeve individuale – edhe një forcë stimuluuese për modernizimin e administratës publike, duke përmirësuar cilësinë e shërbimeve të saj dhe si pasojë, rrit besimin e qytetarëve për institucionet shtetërore.

Shqyrtimi gjyqësor i veprimtarive qeveritare e ka origjinën e vet në filozofinë e shtetit që qeveriset dhe kufizohet nga ligji dhe bazohet tek parimi i epërsisë së ligjit. Në ditët e sotme, një shtet ligjor nuk mund të mendohet pa akses për të gjithë qytetarët tek një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e themeluar në bazë të ligjit dhe e aftë për të përmbushur kërkesat e zhvillimit të një gjykimi të drejtë. Si i tillë, roli i shqyrtimit gjyqësor i veprimtarisë administrative është të mbrojë të drejtat e qytetarëve, por edhe të mbrojë interesin publik dhe rendin ligjor. Krahas këtij roli mbrojtës, kontrolli gjyqësor shihet si një mjet i rëndësishëm në rritjen e cilësisë së administrimit dhe qeverisjes së mirë.

Njëkohësisht, zgjerimi i sektorit publik dhe rritja e kompleksitetit të vendim-marrjes administrative ka një ndikim të dyfishtë: nga njëra anë ka sjellë forma të reja të aktivitetit administrativ dhe rritje të kërkesës për fleksibilitet të administratës në shërbim të interesit publik dhe nga ana tjetër efektet e një zgjerimi të tillë mbi jetën individuale janë duke u rritur vazhdimisht. Në këto kushte, për të kundërpeshuar efektet, nevojitet një fuqi e mirë-konfiguruar vlerësimi për administratën dhe forcimi i kontrollit gjyqësor mbi veprimtaritë e veta. Kjo vendos përherë e më tepër në pikëpyetje qasjet tradicionale ndaj intensitetit dhe shtrirjes së shqyrtimit gjyqësor mbi aktivitetin e administratës.

Përveç kësaj nevojë të brendshme dhe natyrale për ta rishikuar qasjen tradicionale, kemi edhe një numër përherë e më të madh parimesh ligjore që rregullojnë hapësirën evropiane, të cilat po ndikojnë fuqishëm zhvillimet në fushën e kontrollit gjyqësor të administratës publike.

Këshilli i Europës dhe Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) kanë luajtur një rol të veçantë në përcaktimin e standardeve në kontrollin gjyqësor të veprimtarisë së administratës publike. Këshilli i Europës ka miratuar disa rekomandime dhe ka shpërndarë informacion, dokumente dhe studime mbi praktikën më të mirë. Disa nga rekomandimet më të rëndësishme në fushën e kontrollit gjyqësor janë Rekomandimet e Komitetit të Ministrave: Nr. R 2004 (20) “Mbi rishikimin gjyqësor të akteve administrative”; Rekomandimi Nr. R 2003 (16) “Mbi ekzekutimin e vendimeve administrative dhe gjyqësore në fushën e ligjit administrativ”; Rekomandimi Nr. R 2001 (9) “Mbi alternativat ndaj mosmarrëveshjeve ligjore mes autoriteteve administrative dhe palëve private”; Rekomandimi Nr. R (94) 12 “Mbi pavarësinë, efiçasitetin dhe rolin e gjykatësve”, etj. Legjislacioni i KEDNJ-së, bazuar tek vendimet e gjykatës me fuqi ligjore, ka pasur ndikim të fuqishëm tek zhvillimet ligjore, e veçanërisht në përcaktimin e standardeve minimale për kontrollin gjyqësor të administratës, përmes një interpretimi të gjerë të Nenit 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe interpretimit të zbatimit të Nenit 13 mbi dëmshpërblimet efektive.

Bashkimi European, e kryesisht vendimet gjyqësore me fuqi ligjore të Gjykatës Evropiane të Drejtësisë, ushtron një ndikim të rëndësishëm në përafrimin e traditave kombëtare mbi kontrollin gjyqësor. Këto vendime gjyqësore me fuqi ligjore, po influencojnë shtetet anëtare të BE-së sikundër edhe vendet candidate. Shtjellimi në një kuptim më të gjerë të parimit të pritsshmërisë së ligjshme, disa teknika që kanë ndezur debate si nocioni ligjor i përgjegjësisë dhe kontrolli i fuqive diskreciale, i kanë të gjitha rrënjët në legjislacionin e shteteve anëtare.

Në këto rrethana, një numër i konsiderueshëm shtetesh anëtare të BE-së si dhe disa vende candidate, janë duke rivlerësuar zgjedhjet organizative që kanë bërë si dhe rregullat procedurale të shqyrtimit gjyqësor mbi aktivitetet administrative.

Elementët më të debatueshëm e të rëndësishëm të këtij rishikimi kanë të bëjnë me: (i) fushën e veprimit të shqyrtimit gjyqësor, në kuptimin e shtrirjes dhe intensitetit të këtij rishikimi; (ii) gjendja e pranueshmërisë për marrjen e një veprimi; (iii) kapaciteti për t'i çuar procedimet përpara gjykatave administrative; kufizimet kohore për fillimin e shqyrtimit gjyqësor në dritën e aksesit tek drejtësia; (v) roli i gjykatësit; (vi) organizimi i drejtësisë administrative; dhe (vii) zbatimi efikas i vendimeve.

Projektligji i propozuar parashikon si gjykata kompetente për gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative: Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë, Gjykatën e Apelit Administrativ dhe Gjykatën e Lartë.

Në parashikimet për organizimin e gjykatave administrative bëhet referenca me dispozitat e ligjit për organizimin e pushtetit gjyqësor me përjashtim të rastit kur në këtë ligj parashikohet ndryshe, në lidhje me kriteret e emërimit dhe të karrierës së gjyqtareve, statusi i tyre, përgjegjësia për shkeljet disiplinore, masat disiplinore, procedimi disiplinor, administrimi i shërbimeve në gjykatë, si dhe riorganizimi gjyqësor dhe delegimi i gjyqtarëve.

Përsa i përket përbërjes së trupit gjykues të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë, në projektligj është parashikuar gjykimin me trup gjykues të përbërë nga një gjyqtar dhe trup gjykues të përbërë nga tre gjyqtarë. Gjykimin me një gjyqtar të vetëm bëhet në rastet kur kemi paditë me vlerë më të vogël apo të barabartë me dy milionë lekë si dhe ato që i përkasin fushës së marrëdhënieve të punës.

Gjykata e Apelit Administrativ gjykon me trup gjykues të përbërë nga pesë gjyqtarë për paditë ndaj aktit nënligjor normativ dhe nga tre gjyqtarë për çështjet e tjera.

Në projektligj, parashikohen gjithashtu edhe kompetencat lëndore, funksionale dhe tokësore të gjykatës Administrative. Përsa i përket kompetencës lëndore, Gjykata Administrative është kompetente për shqyrtimin e mosmarrëveshjeve që lidhen me veprimet administrative, marrëdhëniet e punës të rregulluara nga Kodi i Punës, në të cilat punëdhënësi është një organ publik; si dhe një akt nënligjor normativ të organeve qendrore apo organeve të njësisive të qeverisjes vendore.

Risi e sjellë nga ky projektligj, për herë të parë në legjislacionin shqiptar është parashikimi i kompetencës funksionale sipas shkallëve të gjykimin. Për një gjykim sa më eficient dhe në mbrojtje të interesave të palëve, projektligji ka parashikuar edhe kompetencën tokësore sipas territorit në të cilin organi administrativ ka kryer veprimin administrativ ose në territorin e të cilës ka qendrën organi administrativ. Paditë për

marrëdhëniet e punësimit ngrihen në seksionin e Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë që përfshin territorin ku punëmarrësi kryen zakonisht punën e tij.

Projektligji parashikon gjithashtu edhe mosmarrëveshjet të cilat nuk mund të shqyrtohen nga Gjykata Administrative, të cilat janë ato që lidhen me aktet nënligjore normative që sipas Kushtetutës janë në kompetencën e Gjykatës Kushtetuese; ato për të cilat shqyrtimi është parashikuar nga legjislacioni në fuqi, në kompetencën e një gjykate tjetër; si dhe ato në të cilat punëdhënësi është organi publik i barazuar. Në këtë rast është sjellë edhe nocioni i shpalljes së moskompetencës nëse pavarësisht sa është parashikuar në projektligj, është ngritur padia.

Për dhënien e një gjykimi të drejtë dhe eficient projektligji parashikon edhe shmangien e konfliktit të kompetencave dhe jep mjetet për zgjidhjen e tij.

Projektligji mbi mosmarrëveshjet administrative do të sigurojë një mbrojtje të gjere (përfshirëse) ligjore ndaj të gjitha veprimeve administrative, pavarësisht formës së tyre (p.sh. veprime individuale ose karakteriale). Për më tepër dhe si një rregull, të gjitha paditë që lidhen me çështje administrative do të përfshihen brenda kompetencave të gjykatës administrative. Në kompetencat e gjykatave administrative përfshihen gjithashtu të ashtuquajturat “akte të qeverisë”, dhe të gjitha aktet e bazuara në diskrecion. Në çështje të përziera (p.sh prokurimi publik), zgjidhja legjislative në lidhje me juridiksionin e gjyqësorit administrativ ose të përgjithshëm është, në fund të fundit, një çështje teknike ose organizative (shpërndarja e ngarkesës së punës mund të jetë një kriter i arsyeshëm), për të cilën mund të vendoset në mënyrë pragmatike, sigurisht me kushtin që të gjitha degët e gjyqësorit të sigurojnë mbrojtje gjyqësore të barasvlerëshme.

Disa tipe çështjesh administrative (p.sh kontrolli i akteve normative të lëshuara nga qeveria qendrore ose nga vetëqeverisja vendore) janë vendosur sipas procedurave të gjykimit në shkallë të parë nga gjykata e apelit.

Fushat jashtë kontrollit gjyqësor të gjykatës administrative do të kufizohen në përjashtimet e nevojshme të siguruara në Kushtetutë. Gjykimi i çështjeve kushtetuese, për shembull, i është lënë Gjykatës Kushtetuese, si edhe vendime që lidhen me marrëdhëniet mes pushtetit ekzekutiv dhe parlamentit, ose që lidhen me çështje ndërkombëtare (me mbikëqyrjen që këto lloj aktesh të hyjnë në sferën e kontrollit nga gjykata kushtetuese).

Përjashtimet nuk janë “përjashtime” nga shqyrtimi gjyqësor, por çështje kompetence të gjykatave të tjera.

Gjykatat administrative do të shqyrtojnë plotësisht faktet dhe çështjet e ligjshmërisë që lidhen me veprimet dhe/ apo aktet administrative që sjellin mosmarrëveshjet administrative.

Projektligji jo vetëm do t’u sigurojë gjykatës administrative kompetencën për të anuluar aktet administrative të paligjshme (vendim anulimi), por edhe do t’i lejoje gjykatat për të vendosur detyrime ligjore mbi institucionet e administratës.

Projektligji parashikon subjektet që legjitimohen për të ngritur padi në gjykatën administrative, ku përfshihen çdo person që pretendon se i është cënuar një e drejtë apo një interes i ligjshëm nga një veprim administrativ; subjektet e të drejtës publike që pretendojnë se janë cënuar në ushtrimin e kompetencave nga një Akt administrativ apo

nga një Akt nënligjor normativ, i paligjshëm për të cilën kërkohet pavlefshmëria e tij, me përjashtim të rastit kur akti është nxjerrë nga organi në varësinë administrative të të cilit është subjekti; subjektet e tjera të cilëve kjo e drejtë i njihet shprehimisht në ligjet e tyre të posaçme; si dhe punëmarrësi, për mosmarrëveshjet në fushën e marrëdhënieve të punësimit të rregulluara nga Kodi i Punës, kur punëdhënës është një organ publik.

Projektligji sjell si rregull të përgjithshëm ezaurimin e rekursit administrativ përpara paraqitjes së padisë në gjykatën administrative. Përjashtim bëjnë rastet kur vetë legjislacioni i posaçëm ku rregullohet marrëdhënia ndaj së cilës lindin mosmarrëveshjet nuk parashikon organ më të lartë për paraqitjen e ankimit administrativ ose kur organi më i lartë administrativ nuk është konstituar si dhe kur shprehimisht parashikohet e drejta për t'u ankuar ndaj veprimit administrativ drejtpërdrejt në gjykatë. Gjithashtu përjashtim bëjnë edhe rastet e paraqitjes së padisë nga personat të cilët nuk e kanë ezauruar rekursin administrative por janë cënuar nga një akt administrativ që sjell pasoja për një grup më të gjerë njerëzish, i nxjerrë nga organet administrative, me kushtin që të jetë dhënë një vendim pas një rekursi administrativ të paraqitur nga një person i ndryshëm nga i pari.

Projektligji parashikon gjithashtu edhe afate të përshtatshme për ngritjen e padisë pranë gjykatës administrative në përputhje me kushtet sociale në interes të individëve. Afatet kohore për ngritjen e padisë janë një kontribut i nevojshëm për sigurinë ligjore. Siguria ligjore ka një rëndësi të veçantë nëse organi publik sjell dobi për një person në mënyrë që ai/ ajo të dijë nëse dhe për sa kohë e drejta që i është dhënë mund të kundërshtohet nga palët e treta. Si rrjedhim, personi që përfiton duhet të ketë të drejtë të fillojë një procedurë njoftimi për palët e treta.

Limitet kohore të shqyrtimit gjyqësor të veprimeve administrative, duhet të fillojnë kur individi i prekur njoftohet për veprimin administrativ dhe informohet saktësisht për të drejtat e tij/saj në lidhje me ankimin ose apelin.

Në disa raste, palët në një mosmarrëveshje administrative kanë interes në vonimin e procedurave, veçanërisht nëse kundërshtohen aktet administrative që përmbajnë një detyrim. Në raste të tjera, palët e humbin interesin për padinë. Në të dyja rastet, palët shpesh nuk i binden urdhrave të gjykatës, madje përpiqen me qëllim që ta ndalojnë gjykatën që të marrë një vendim final. Për t'i lejuar gjykatësit që t'i përballojnë çështje të tilla shpejt dhe me efikasitet, projektligji sjell detyrimin e organeve publike për të paraqitur provat shkresore në bazë të të cilave është nxjerrë akti/ veprimi administrative. Pra, në kontekstin e mosmarrëveshjeve administrative, është barra e organeve publike që të provojnë ligjshmërinë e aktit të kundërshtuar normativ apo individual.

Përsa i përket kërkesave që duhet të plotësojë padia dhe aktet që i bashkëlidhen asaj, projektligji referon në dispozitat përkatëse të Kodit të Procedurës Civile për rregullimin e këtyre çështjeve dhe konkretisht nënvepset 154 e 156 të tij. Gjithashtu, këtu përcaktohen edhe detyrimet e paditësit në momentin e depozitimit të padisë, si dhe veprimet për të cilat ai është i detyruar të kryejë.

Projektligji përcakton rastin e shqyrtimit dhe bashkimit të disa padive në një padi të vetme kur ato i drejtohen të njëjtit organ publik që ka nxjerrë aktin apo veprimin administrativ, kanë të njëjtin objekt dhe janë në kompetencën e një gjykate.

Duke iu referuar parimit të një procesi të rregullt gjyqësor dhe brenda afateve të shpejta e të arsyeshme, projektligji përcakton një afat prej 3 ditësh nga data e paraqitjes së padisë për kryerjen e një sërë veprimesh përgatitore nga gjyqtari kryesues, veprime të

cilat dokumentohen në procesverbalin e veprimeve përgatitore, që përpilohet nga sekretari gjyqësor dhe nënshkruhet edhe nga gjyqtari kryesues.

Përsa i përket kërkesës për sigurimin padisë, projektligji parashikon që paditësi ka të drejtë t'i kërkojë gjykatës pezullimin e zbatimit të veprimit administrativ dhe/apo marrjen e çdo mase tjetër të përkohshme, e cila është e përshtatshme për mbrojtjen e interesave të tij. Gjykata pranë së cilës ndodhet padia, vendos sigurimin e padisë nëse: ekziston dyshimi i arsyeshëm, i bazuar në akte me shkresë për shkaktimin e një dëmi të rëndë dhe të pariparueshëm për paditësin; nuk çenohet rëndë interesi publik; si dhe kur paditësi jep garanci, në llojin dhe masën e caktuar nga gjykata, për dëmin që mund t'i shkaktohet të paditurit nga sigurimi i padisë. Në projektligj përcaktohet se në rastet kur vetëm pezullimi nuk ofron mbrojtje të mjaftueshme, atëherë gjykata vendos edhe marrjen e masave të tjera të përkohshme.

Kundër vendimit të gjykatës sipas rastit (për pranimin apo refuzimin e kërkesës) për sigurimin e padisë mund të bëhet ankim i veçantë, i cili nuk pezullon ekzekutimin e masës së sigurimit dhe nuk përbën shkak për pezullimin e gjykimit të çështjes nga gjykata.

Duke iu referuar gjithashtu parimit të një procesi brenda afateve të shpejta e të arsyeshme, projektligji përcakton një afat prej jo më shumë se 10 ditësh nga dita e paraqitjes së padisë, (pas përfundimit të veprimeve të nevojshme përgatitore) për të nxjerrë urdhërin për caktimin e seancës gjyqësore, si dhe elementët përbërës të një urdhri të tillë.

Përsa i përket rregullave lidhur me zhvillimin e seancës gjyqësore, projektligji përcakton të njëjtën procedurë dhe referimin në dispozitat përkatëse të Kodit të Procedurës Civile, për atë sa ato janë të pajtueshme me këtë ligj. Gjithashtu, përcaktohen rregulla më të detajuara lidhur me mosparaqitjen e palëve në seancë pavarësisht njoftimit të rregullt, shqyrtimin e çështjes nga gjykata në seancë gjyqësore; paraqitjen e ekspertit në seancën gjyqësore; si dhe paraqitjen e parashtrimeve përfundimtare nga palët.

Projektligji parashikon konceptin e barrës së provës, i cili është i ndryshëm nga ai analog në Kodin e Procedurës Civile, ku parashikohet se pala që pretendon një të drejtë, ka detyrim që, të provojë faktet mbi të cilët bazon pretendimin e saj. Në ndryshim nga ky koncept, projektligji parashikon që detyrimin për të provuar ligjshmërinë e aktit administrativ dhe veprimit tjetër administrativ, e ka organi publik që e ka nxjerrë atë (duke përfshirë këtu edhe mosmarrëveshjen që ka objekt gjykimi marrëdhënien e punës). Në rastet e tjera, pala ka detyrimin të provojë faktet në të cilat bazon pretendimin e saj.

Përsa i përket mosparaqitjes së provave nga organi publik projektligji parashikon një procedurë konkrete e cila lidhet me një afat kohor të përcaktuar brenda të cilit duhet të paraqiten provat. Shkelja e pajustificuar e detyrimit për të paraqitur dokumentet nga organi publik edhe brenda afatit të caktuar përbën shkak që gjykata edhe kryesisht të caktojë gjobë ndaj titullarit të organit publik, gjobë e cila është e barabartë me 20% të pagës minimale në shkallë vendi për çdo ditë vonese.

Rregulla të detajuara projektligji parashikon edhe në rastin e mosparaqitjes së provave nga organi publik në seancë gjyqësore brenda një afati të dytë të caktuar nga gjykata. Gjykata ka të drejtë të caktojë gjobë (në masën 20% të pagës minimale në shkallë vendi për çdo ditë vonese) ndaj titullarit të organit publik kur shkelja e detyrimit për të paraqitur dokumentet nga organi publik edhe brenda afatit të caktuar, është e pajustificuar nga ana e organit publik.

Përsa i takon shqyrtimit gjyqësor të provave të paraqitura, projektligji thekson shqyrtimin e ligjshmërisë së veprimit administrativ që kundërshtohet në bazë të provave të paraqitura nga palët, ndërsa në rastin e aktit nënligjor normativ gjykata shqyrton ligjshmërinë e aktit administrativ që kundërshtohet si edhe zbatimin e parimeve të përcaktuara nga ky projektligj. Gjithashtu, gjykata shqyrton nëse objektivi dhe qëllimi i ligjit në dhënien e mundësie se zgjedhjes Organit Publik është ndjekur nga ky i fundit, dhe nëse zgjedhja nga organi publik është bërë vetëm për të arritur qëllimin e ligjit (këtu përfshihet rasti kur ligji i jep organit publik të drejtën për të vlerësuar e zgjedhur ndërmjet më shumë alternativave njësoj të ligjshme në nxjerrjen/kryerjen e një akti apo veprimi tjetër administrativ).

Lidhur me mosmarrëveshjet në fushën e marrëdhënieve të punësimit procedura e mësipërme, përcaktohet të rregullohet sipas dispozitave të Kodit të Punës.

Përveç shqyrtimit gjyqësor të provave, projektligji rregullon gjithashtu çështjen e gjykimit dytësor të ligjshmërisë së aktit nënligjor normativ, në bazë të cilit është nxjerrë apo kryer veprimi. Në këtë rast gjykata administrative do të vazhdojë shqyrtimin e çështjes pa marrë në konsideratë aktin administrativ apo aktin nënligjor normativ edhe nëse gjykimi parësor i aktit sipas këtij ligji nuk është në kompetencën tokësore apo lëndore të saj.

Përsa i përket rregullave lidhur me gjykimin incidental të ligjshmërisë me kërkesë të gjykatave të tjera, projektligji i referohet disa momenteve kryesore të cilat lidhen me:

- a. përcjelljen e çështjes Gjykatës së Apelit Administrativ nga ana e gjykatës jo administrative, kur konstatohet se zgjidhja e çështjes jo administrative varet nga një akt nënligjor normativ. Në këtë rast Gjykata e Apelit Administrativ duhet të shprehet vetëm për ligjshmërinë e aktit nënligjor normativ.
- b. afatin 15 ditor brenda të cilit duhet të shprehet Gjykata e Apelit Administrativ, vendimi i së cilës ka fuqi vetëm *inter partes* dhe ndaj tij mund të bëhet ankim i veçantë në Gjykatën e Lartë, ankim i cili nuk e pezullon gjykimin në gjykatën përkatëse ku është ngritur mosmarrëveshja;
- c. konstatimin e paligjshmërisë së aktit nënligjor normativ nga gjykata më e lartë, dhe vazhdimin e gjykimit të çështjes nga gjykata në të cilën ka lindur mosmarrëveshja, e cila vendos pa u bazuar në aktin nënligjor normativ të paligjshëm.
- d. investimin e gjykatës më të lartë me një kërkesë tjetër sipas rastit të parë, me të njëjtin objekt dhe akt nënligjor normativ për të cilën është shprehur më parë.

Projektligji përcakton gjithashtu, rastet e dhënies së vendimeve jo përfundimtare nga gjykata, kur vendoset rrëzimi i padisë, duke iu referuar dispozitave konkrete të këtij ligji dhe atyre të Kodit të Procedurës Civile.

Ky projektligj, parashikon gjithashtu në mënyrë mjaft të detajuar disponimin e gjykatës me anë të vendimeve përfundimtare, kur ajo vendos të pranojë padinë si të bazuar në prova dhe në ligj.

Lidhur me vendimin përfundimtar, gjykata ka të drejtë të anulojë aktin administrativ, ta konstatojë atë të pavlefshëm dhe/ose t'i imponojë gjykimin e vet autoritetit administrativ (organit publik), por vendim-marrësi duhet ta rimarrë vendimin dhe kësaj radhe sipas ligjit sikundër është shpallur nga gjykata. Kur lëshimi i aktit është i detyruar me ligj, gjykata ka të drejtën të urdhërojë nxjerrjen e një akti apo përmbushjen e një detyre të caktuar. Kjo sigurisht nuk duhet të përjashtojë të drejtën e gjykatës për të modifikuar aktin dhe për të sqaruar të drejtat dhe detyrimet e palëve në një marrëdhënie në konflikt

pa pasur nevojë për kthim mbrapsht (*për shembull, gjykata duhet të ketë të drejtën të vendosë që sasia e një gjobe që kontestohet (për shembull) është më e ulët se ajo që është përcaktuar nga administrata*).

Në dispozitën konkrete lidhur me vendimet përfundimtare, specifikohen edhe rastet e tjera kur gjykata vendos pranimin, rrëzimin apo shqyrtimin e padisë si p.sh: rasti kur barra e provës sipas këtij ligji i takon organit publik; rasti i shqyrtimit të padive të subjektit publik; rastet e tjera kur gjykata vlerëson se akti apo veprimi tjetër administrativ, si dhe akti nënligjor normativ janë të ligjshëm, etj.

Projektligji përcakton gjithashtu një afat të përgjithshëm prej 10 ditësh si afat për ekzekutimin e vendimeve të gjykatës, dhe në raste të veçanta dhe të justifikuara përcaktimin e një afati më të gjatë. Në pjesën urdhëruese të vendimit përfundimtar gjykata duhet të përcaktojë afatin dhe mënyrën e ekzekutimit të vendimit përkatës.

Përsa i përket ankimit të vendimeve të gjykatave administrative, projektligji parashikon që mjetet dhe afatet e ankimit të këtyre vendimeve do të jenë të njëjta me ato që parashikohen në Kodin e Procedurës Civile, përveç kur parashikohet ndryshe në këtë ligj apo ligje të veçanta. Lidhur me vendimet e gjykatës administrative që shqyrtojnë padi për kundërshtimin e kundravajtjeve administrative me vlerë më të vogël se 3 fishi i pagës minimale në shkallë vendi, projekti përcakton ndalimin e shprehur të ankimit ndaj vendimeve të tilla.

Ankimi në Gjykatën e Apelit Administrativ ndaj vendimeve të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë, parashikohet për të gjitha vendimet e seksioneve të kësaj gjykate, me përjashtim të rasteve kur ankimi përjashtohet me ligj.

Gjithashtu, projektligji përcakton afatet konkrete që duhet të zbatojë Gjykata Administrative e Shkallës së Parë dhe ajo e Apelit Administrativ për dërgimin e ankimit dhe shqyrtimin e çështjes përkatëse. Konkretisht, ligji parashikon dërgimin e ankimit dhe dosjes përkatëse, në Gjykatën e Apelit Administrativ brenda 15 ditëve nga dita e depozitimit të ankimit, si dhe shqyrtimin e çështjes nga Gjykata e Apelit Administrativ brenda 30 ditëve nga data e ardhjes së ankimit nga gjykata ku është paraqitur ankimi.

Si mjet tjetër të së drejtës së ankimit, projektligji parashikon ankimin me rekurs në Gjykatën e Lartë për vendimet e shpallura nga Gjykata e Apelit Administrativ, sipas dhe për shkaqet e parashikuara në Kodin e Procedurës Civile.

Një rol të rëndësishëm në këtë projektligj i kushtohet edhe ekzekutimit të vendimeve të gjykatave administrative, ku parashikohet detyrimi për ekzekutimin e vendimit dhe ekzekutimi i detyrueshëm.

Përsa i përket detyrimit për ekzekutimin e vendimit në projektligj parashikohet vënia në ekzekutim e vendimeve të Gjykatës së Apelit apo Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë që ka marrë formë të prerë, rregullat dhe afatet konkrete për ekzekutimin e tyre, si dhe pavlefshmërinë e akteve apo veprimeve të organit publik të paditur, të cilat janë në kundërshtim me dispozitivin e vendimit të gjykatës.

Gjithashtu, parashikohet rregullimi i ekzekutimit të detyrueshëm, i cili është i aplikueshëm në rastet kur nuk është bërë zbatimi vullnetar i vendimit të gjykatës nga ana e organit publik. Në këtë rast, gjykata merr masa për të siguruar ekzekutimin e detyrueshëm të vendimit nga ana e përmbauesve gjyqësorë, nëpërmjet kryerjes së veprimeve të posaçme apo marrjes së masave të nevojshme.

Lidhur me procedurën e ekzekutimit, projektligji parashikon rregullat konkrete që do të ndiqen për vënien në ekzekutim të vendimeve të gjykatave administrative (nëse vendimi nuk është ekzekutuar pas kalimit të afatit 10 ditor për ekzekutimin vullnetar), sanksionet përkatëse për moszekutimin e vendimit apo urdhrin të gjykatës, si dhe masat e gjobave në raport me pagën minimale në shkallë vendi. Gjithashtu, përcaktohet rasti i kundërshtimit të veprimeve të ekzekutimit, për veprimet e kryera nga ana e përmbauesit gjyqësor në kundërshtim me masat apo urdhrat e gjykatës, të cilat mund të ankimohen sipas dispozitave të KPrC, apo të kundërshtohen me ankim të veçantë pranë Gjykatës së Apelit Administrativ.

Projektligji përmban përcaktime tranzitore, të cilat lidhen me fillimin e funksionimit të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë dhe Gjykatës së Apelit Administrativ. Konkretisht, për çështjet administrative të cilat aktualisht janë në proces gjykimi në gjykatat e shkallës së parë dhe ato të apelit deri në momentin e fillimit të funksionimit si më sipër, projektligji parashikon shqyrtimin dhe përfundimin e tyre nga gjykatat ku është ngritur padia. Gjithashtu, projektligji parashikon edhe procedurën e emërimeve për herë të parë me hyrjen në fuqi të këtij ligji në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë dhe atë të Apelit Administrativ.

Projektligji i propozuar përmbush angazhimet e marra nga qeveria shqiptare, lidhur me reformimin e kuadrit të përgjithshëm ligjor administrativ në vendin tonë si dhe krijimin e një sistemi të ri gjyqësor administrativ në përputhje me standardet evropiane.

Projektligji i propozuar dhe relacioni shoqërues i është dërguar për mendim Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Këshillit të Lartë të Drejtësisë, Dhomës Kombëtare të Avokatisë, Ministrisë të Integritit, Ministrisë të Financave, Ministrisë të Ekonomisë, Tregtisë dhe Energjetikës, Ministrisë të Brendshme, Unionit të Gjyqtarëve të Shqipërisë, Konferencës së Gjyqtarëve të Shqipërisë, Ministrisë të Arsimit dhe Shkencës, Zyrës së Administrimit të Buxhetit Gjyqësor. Mbi projektligjin e propozuar janë shprehur dakord Ministri i Financave dhe i Ministrisë të Integritit, ndërsa institucionet e tjera nuk janë shprehur. Gjithashtu janë reflektuar vërejtjet e Ministrisë të Brendshme lidhur me nenin 35 pika 1 dhe nenin 36 të projektligjit.

MINISTRI

ENKELEJD ALIBEAJ